

בס"ד
פר' שמות
גיליון רכ"ח
שנה ה'
טבת תשפ"ד

בדרונו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

ואלה שמות – שו"ת עם רביה"ק מרן זצוק"ל בדיני שניים מקרא ואחד תרגום

או חצי הפרשה ביום ששי וחצי הפרשה בליל שבת או כולו בשבת אחה"צ

שאלה: אדם שיש לו ב' אפשרויות, (א') שיעביר חצי הפרשה ביום ששי וחצי הפרשה בליל שבת, (ב') שיעביר בשבת אחה"צ כל הפרשה בפעם אחת, מה עדיף? והטעם?
תשובה: יש אומרים שאין ללמוד מקרא בלילה.

לחנך קטן שהגיע לחינוך לקרוא רק חצי מהפרשה

שאלה: לקטן שהגיע לחינוך שקשה לו להעביר כל הפרשה שמו"ת האם יש ענין לחנכו שיעביר רק חצי הפרשה שמו"ת?
תשובה: לא ראינו.

אי צריך ללמוד הפרש"י אחרי כל פסוק ופסוק

שאלה: הנוהגים ע"פ האר"י ז"ל קורין כל פסוק ופסוק בנפרד שמו"ת, (וכמשנה ברורה סימן רפ"ה ס"ק ב'), והנה ירא שמים לומד גם רש"י, (וכשו"ע או"ח שם סעיף ב'), ושאלתי האם גם הפרש"י צריך ללמוד מיד אחרי כל פסוק ופסוק, או שהפרש"י יוכל ללמוד לכתחילה אחרי שגמר כל הפרשה שמו"ת?
תשובה: כרצונו.

אומר שירת הים אי עולה לחיובא דשמו"ת

שאלה: בספר הנפלא בירורי חיים להגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א, (ח"ג סימן ט"ז) דן באחד שאמר שירת הים אחר תפילת שחרית כדי להשלים מה שחיסר בפסוקי דזמרה, האם זכרון אחד עולה אף לחיובא דשנים מקרא, או לא, מה דעת הדר"ג שליט"א בזה האם מהני או לא?
תשובה: לא.

להוציא ס"ת לקריאת שמו"ת

שאלה: האם מותר לאדם להוציא ספר תורה כדי להעביר הפרשה שמו"ת (שאלה זו העיר לי ידידי הרה"ג החסיד וכו' מו"ה רבי שלום ענגלענדער שליט"א)?
תשובה: מותר.

יונתן בן עוזיאל במקום האונקלוס

שאלה: אדם שאומר שנים מקרא ובמקום לומר התרגום אונקלוס הוא רוצה לומר התרגום יונתן בן עוזיאל, האם יוצא בזה ידי שמו"ת?
תשובה: לא.

פסוקים שאין עליהם פרש"י

שאלה: בשו"ע או"ח (סימן רפ"ה סעיף ב') כתב, אם למד הפרשה בפרוש רש"י חשוב כמו תרגום, ע"כ. וכתב במשנה ברורה שם (ס"ק ה') ואותן פסוקים שאין עליהם פירוש רש"י יקרא אותן שלש פעמים. עכ"ל. ולכאורה מה מהני שאומר ג' פעמים המקרא, והרי חסר לו התרגום - הביאור בפסוק?
תשובה: כאן התרגום כמו המקרא.

קריאת פרשת התוכחה בקול נמוך

שאלה: יש שנוהגין כשקורין בתורה בפרשת התוכחה שהבעל קורא מנמיד קצת הקול. ושאלתי האם גם כשאומר שמו"ת בפרשה של תוכחה יש ענין לומר בקול נמוך?
תשובה: אולי.

להפסיק בדיבור בין פרשת ויקהל לפקודי

שאלה: בבאר היטב (סימן רפ"ה ס"ק א') כתב, ואיסור גדול להפסיק בקריאת שמו"ת בדיבור. עכ"ל. ושאלתי אם יש ב' פרשיות מחוברות כגון ויקהל, פקודי, האם מותר להפסיק בין ב' הפרשיות בדיבור לכתחילה?
תשובה: לכאורה היום הם בפרשה אחת.

דילג שני פסוקים ואינו זוכר איזה הם

שאלה: אדם שגמר כל הפרשה שמו"ת, ונזכר שבאמצע הפרשה דילג שני פסוקים שלא אמרם כלל, ואינו יכול לזכור איזה שני פסוקים לא אמר, האם צריך לחזור שוב על כל הפרשה שמו"ת?
תשובה: ראוי שיחזור.

להשלים עד רביעי בשבת

שאלה: בשו"ע או"ח (סימן רפ"ה סעיף ד') כתב שיש אומרים שאפשר להשלים השמו"ת עד רביעי בשבת. ע"כ. ושאלתי, מהו הכוונה האם עד יום רביעי בבוקר, או עד מוצאי יום שלישי?
תשובה: עד תחילת ליל רביעי.

מתי מתחיל זמן הקריאה של פרשת בראשית

שאלה: מתי מתחיל זמן קריאת שמו"ת של פרשת בראשית?
תשובה: מאחר שמחת תורה.

אי צריך לומר הפרש"י בפיו בשמו"ת

שאלה: בשו"ע או"ח (סימן רפ"ה סעיף ב') כתב, וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י ע"כ. רציתי לשאול, האם הפרש"י צריך לומר דוקא בפיו, או סגי שמהרהר הפרש"י בלבו?
תשובה: בפיו.

לעמוד בתרגום של עשרת הדברות

שאלה: הנהגים לעמוד בעת קריאת עשרת הדברות, [בפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן], האם צריכים לעמוד גם כשקוראים התרגום על עשרת הדברות?
תשובה: לא.

למה לא תיקנו שמו"ת להפטרה

שאלה: למה לא תיקנו לומר ההפטרה שמו"ת (שאלה זו העיר לי אחי הרה"ג רבי מאיר שליט"א)?
תשובה: אינו קבוע מה להפטיר.

לומר שמו"ת בלילה לסגולה

שאלה: בשו"ת בצל החכמה (ח"ד סימן מ"ד) כתב, דאם יש צורך לשמירה או לסגולה מותר לומר פסוקי מקרא בלילה. ע"ש. ויש לעיין אם מותר לומר שמו"ת בלילה דזה ג"כ סגולה לאריכות ימים (ברכות ח:)?
תשובה: יש מתירין בליל ו' ובליל שבת.

אמירת שמו"ת באמצע פסוקי דזמרה

שאלה: אדם שאוחז באמצע פסוקי דזמרה בשחרית בשבת, והחזן מתעכב כי אין מנין וכדו', ולכן רוצה לומר שמו"ת עד שיבוא מנין, וככה ירויח שישלים שמו"ת לפני סעודת שחרית של שבת, האם מותר לו?
תשובה: אסור. [גם אני אודך]

המתפלל ערבית דיום חול מפלג המנחה אם יכול אחר תפילתו לקרוא שמו"ת

שאלתי למו"ר זצוק"ל במי שהתפלל ערבית ביום חול מפלג המנחה אם הוא ליה מזמן זה לילה לענין שאין ראוי לקרוא מקרא בלילה (ע"י בשעה"צ סי' רל"ח ס"ק א'), ואמר לי דלא.

קריאת שמו"ת במוצ"ש

שאלתי למו"ר זצוק"ל לענין קריאת שנים מקרא ואחד תרגום במוצאי שבת ואמר לי "על פי קבלה אין לומר" (ע"י בשעה"צ סי' רל"ח ס"ק א').

מדוע צריך לחזור על המקרא ב' פעמים

שאלה: מה הטעם שתקנו לקרוא ב' פעמים את המקרא, ולא סגי בפעם אחת מקרא ופעם אחת תרגום, דחזרות טוב תמיד לעשות.
תשובה: לחזור לפחות פעם אחת שלא ישכח.

דיבור מענייני הפרשה באמצע קריאת שמו"ת

שאלה: האם מותר לדבר בלימוד מעניין הפרשה, באמצע קריאת שנים מקרא ואחד תרגום.
תשובה: יתכן שמותר. [פתחי חיים]

מהו זמן מנחה לתשלומי שמו"ת

שאלה: סעיף ד', "ישלים אחר אכילה עד המנחה". איזה מנחה, שלו, מנחה קטנה, או מנחה גדולה.
תשובה: שלו.

דרך התרגום בהזכרת שם אלוקים

שאלה: מדוע מתרגם אונקלוס בכל מקום, את שם אלוקים באדנות.
תשובה: שלא להוציא ש"ש.

קרא שמו"ת כדרשת הגמ' ב"אל תקרי"

שאלה: פעמים רבות דורשת הגמרא בפסוקי התורה "אל תקרי כך אלא כך". מה הדין בקריאת התורה או בקריאת שמו"ת, שקרא הקורא כפי דרשת חז"ל, האם יצא? כגון שקרא "ויברך את לחמך" במקום "ויברך את לחמך" (ברכות מ"ח:).
תשובה: לא.

קרא תרגום במקום מקרא אם יצא

שאלה: מה הדין אם קרא במקום שניים מקרא ואחד תרגום – פעם אחת מקרא ופעמיים תרגום. האם יצא.
תשובה: לא. [אריה שאג]

אמירת שניים מקרא במשך השבוע

שאלה: האם מומלץ לומר "כל יום" שניים מקרא ואחד תרגום, את חלק של אותו יום.
תשובה: כרצונך.

הגר"א הובא במע"ר (אות נ"ט) וכן מרן החזו"א נהגו לומר כל יום, וכן מרן הגר"ש אלישיב שליט"א נהגו לומר כל יום את החלק של אותו יום.

שאלה: במ"ב (סי' רפ"ה ססק"ו) כתב שלא להפסיק בדיבור באמצע שמו"ת, וילייע אם הגר"א חלק ע"ז, דבמע"ר כתוב שנהג לקרוא כל יום מקצת הפרשה, וא"כ בודאי שהפסיק בקריאת השמו"ת.

תשובה: מי שנהג כך כל יום קצת ודאי שמותר, אבל אם קורא כל הפרשה בב"א לא יפסיק.

חיזוק לאמירת שניים מקרא

שאלה: אחד שרפוי אצלו אמירת "שניים מקרא", ביקש שאבקש ממרן שליט"א דבר חיזוק בזה, ויתחזק עי"ז באמירתו יותר.
תשובה: חיוב גמור מדינא דגמ'.

נפסק בשו"ע (סי' רפ"ה), ומקורו בגמ' ברכות (דף ח'), וז"ל הגמ': אמר רב הונא בר יהודה, אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותו עם הציבור שניים מקרא ואחד תרגום (וברש"י ישלים פרשיותו של כל שבת ושבת) ואפי' עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו. עכ"ל הגמ'.

אמירת שניים מקרא עם בעל קורא

שאלה: אמירת "שניים מקרא" עם הבעל קורא, האם לכתחילה או דיעבד.
תשובה: יש דעות בזה (כמדומה). [דולה ומשקה]

- לרפואת הגאון הגדול רבי ברוך בן צביה ויסבקר שליט"א ר"ר בית מתתיהו. הזקוק לרחמי שמיים מרובים.

- לרפואת הגאון הצדיק רבי אברהם בן טילא פולק שליט"א משיגה ישיבת סלבודקה. הזקוק לרחמי שמיים מרובים.

יו"ל ע"י מכון "דרך אמונה" בקול ובכתב - קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרבותינו זצוק"ל ושליט"א ניתן לקבלו במייל - a169258235@gmail.com